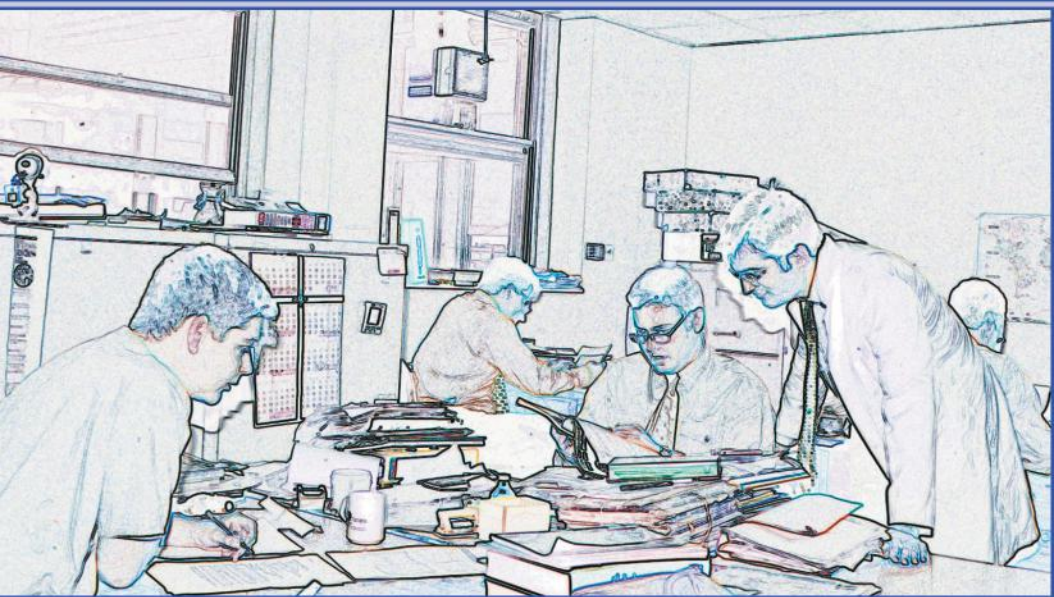

Tıp doktorları için Makale yazma ve yayınlama kılavuzu

Editör

M. Schein, J. R. Farndon & A. Fingerhut

Çeviri Editörleri

Ali Ayhan

M. Faruk Köse

GÜNEŞ TIP
KİTABEVLERİ

BJS

Tıp doktorları için
Makale yazma ve
yayınlama kılavuzu

Editör

M. Schein, J. R. Farndon & A. Fingerhut

Çeviri Editörleri

Ali Ayhan

M. Faruk Köse

Düzeltilme Kurulu ve Yardımcı Çeviri Editörleri

Eda Kocaman

Hüseyin Akıllı

Eda Adeviye Şahin

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

Tıp doktorları için Makale yazma ve yayınlama kılavuzu

Copyright © 2018

Bu Kitabın her türlü yayın hakkı **Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.**'ne aittir. Yazılı olarak izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden kısmen veya tamamen kopya edilemez; fotokopi, taksir, baskı ve diğer yollarla çoğaltılamaz.

ISBN: 978-975-277-717-0

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni: Murat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni Yardımcısı: Polat Yılmaz

Yayın Danışmanı ve Tıbbi Koordinatör: Dr. Ufuk Akçıl

Dizgi - Düzenleme: Mehmet Kurhan

Kapak Tasarımı: İhsan Ağın

Baskı: Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.

İvedik Organize Sanayi Bölgesi 28. Cad. 770 Sok. No: 105-A

Ostim/ANKARA

Telefon: (0312) 394 55 90 - 91 - 92 • Faks: (0312) 394 55 94

Sertifika No: 13987

UYARI

Medikal bilgiler sürekli değişmekte ve yenilenmektedir. Standart güvenlik uygulamaları dikkate alınmalı, yeni araştırmalar ve klinik tecrübeler ışığında tedavilerde ve ilaç uygulamalarındaki değişikliklerin gerekli olabileceği bilinmelidir. Okuyuculara ilaçlar hakkında üretici firma tarafından sağlanan ilaca ait en son ürün bilgilerini, dozaj ve uygulama şekillerini ve kontrendikasyonları kontrol etmeleri tavsiye edilir. Her hasta için en iyi tedavi şeklini ve en doğru ilaçları ve dozlarını belirlemek uygulamayı yapan hekimin sorumluluğundadır. Yayıncı ve editörler bu yayından dolayı meydana gelebilecek hastaya ve ekipmanlara ait herhangi bir zarar veya hasardan sorumlu değildir. Bölümlerin içerik ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

GENEL DAĞITIM

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

ANKARA

M. Rauf İnan Sokak No: 3
06410 Sıhhiye / Ankara
Tel: (0312) 431 14 85 • 435 11 91-92
Faks: (0312) 435 84 23

İSTANBUL

Gazeteciler Sitesi Sağlam Fikir Sokak
No: 7 / 2 Esentepe / İstanbul
Tel: (0212) 356 87 43
Faks: (0212) 356 87 44

KADIKÖY

Rasimpaşa Mah. İskele Sokak
No: 4 / A Kadıköy / İstanbul
Tel: (0216) 546 03 47

www.guneskitabevi.com
info@guneskitabevi.com

İçindekiler

Sayfa Numarası

Bölüm 1

1

Bir Cerrah Neden Yayın Yapmalı?

M. Schein, J. R. Farndon and A. Fingerhut

Çeviri: Dr. Eda Kocaman, Dr. Murat Potas, Dr. Ali Ayhan

Bölüm 2

11

Cerrahlar Ne Yazmalı?

P. R. O'Connell

Çeviri: Dr. Faruk Abike, Dr. Mete Güngör,

Dr. İlkkın Dönder

Bölüm 3

21

Cerrah Nerede Yayın Yapabilir?

M. Schein and A. Fingerhut

Çeviri: Dr. Songöl Alemdaroğlu, Dr. Gonca Çoban,

Dr. Hüsni Çelik

Bölüm 4

33

Yeni Bir Fikir Üretmek: Yayınlanacak Mı?

M. G. Sarr

Çeviri: Dr. Eda Kocaman, Dr. Melike Özdamar,

Dr. Polat Dursun

Bölüm 5

53

Başlarken

D. Alderson

Çeviri: Dr. Özgün Yıldız, Dr. Eda Adeviye Şahin,

Dr. Macit Arvas

Bölüm 6

63

Makale Nasıl Yazılır?

S. A. Wells Jr.

Dr. Mehmet Tunç, Dr. Hüseyin Akıllı, Dr. Ali Haberal

	Sayfa Numarası
Bölüm 7	73
Yazım Tekniği Üzerine Tavsiye <i>J. R. Farndon</i> Çeviri: Dr. Emine Karabük, Dr. M. Faruk Köse	
Bölüm 8	87
“Yabancı Yazar” <i>M. Rothmund and A. Fingerhut</i> Çeviri: Dr. Latife Atasoy Karakaş, Dr. Teyfik Avcı, Dr. Ülkü Esra Kuşcu	
Bölüm 9	95
Temel İstatistik <i>G. D. Murray</i> Çeviri: Dr. Eda Kocaman, Dr. Mahir Kırnap, Dr. Çağatay Taşkıran	
Bölüm 10	107
Bir Cerrahi Teknik Hakkında Yazmak <i>A. Hirshberg and K. L. Mattox</i> Çeviri: Dr. Muzaffer Sancı, Dr. Murat Alan	
Bölüm 11	115
Makalenin Son Hali <i>J. A. Murie</i> Çeviri: Teyfik Güvenal	
Bölüm 12	125
Bir Editör Yazarlardan Ne İster Veya Neleri Bekler <i>C. H. Organ</i> Çeviri: Dr. Mehmet Ali Vardar, Dr. Ganim Khatib	
Bölüm 13	133
Bir Kitap Nasıl Yazılır <i>A. Fingerhut</i> Çeviri: Dr. Ateş Karateke, Dr. Taylan Şenol	

	Sayfa Numarası
Bölüm 14	143
Bir Kitap Düzenlemesi veya Yazımı Nasıl Yapılır <i>M. Schein</i> Çeviri: Dr. Hanifi Şahin, Dr. Mutlu Meydanlı	
Bölüm 15	159
Eleştiri (Yorum) Nasıl Yazılır <i>A. Fingerhut</i> Çeviri: Dr. İlker Selçuk, Dr. Tayfun Güngör	
Bölüm 16	163
Editörün Masasında <i>J. R. Farndon and J. A. Murie</i> Çeviri: Dr. Mustafa Erkan Sarı, Dr. Kunter Yüce	
Bölüm 17	175
Cerrahi Yayıncılık Politikaları <i>C. J. Laitman and L. F. Rikkers</i> Çeviri: Dr. Ceren Polat, Dr. Fuat Demirkıran, Dr. Tugan Beşe	
Bölüm 18	185
Reddedilen Makale ile Başa Çıkma <i>P. J. Guillou and J. J. Earnshaw</i> Çeviri: Dr. Uğur Keskin, Dr. Murat Dede, Dr. Müfit Cemal Yenen	
Bölüm 19	193
Araştırmada Kötü Davranış: Tanı, Tedavi ve Önleme <i>M. J. G. Farthing</i> Çeviri: Dr. Fırat Ortaç, Dr. Erkan Kalafat	
Bölüm 20	213
İnternet İletişimi ve E-Yayıncılık <i>W. D. Neary and J. J. Earnshaw</i> Çeviri: Prof. Dr. Dağıstan Tolga Arıöz, Dr. S. Sinan Özalp	

	Sayfa Numarası
Son Söz	223
Cerrahi Yayıncılıkta Temel Unsurlar <i>M. Schein, J. R. Farndon and A. Fingerhut</i> Çeviri: Dr. Mustafa Özat, Dr. Özlem Sündüz Altinkaya	
Ekler I	235
İyi Yayın Uygulaması Hakkında Kılavuzlar <i>Yayın Ahlak Kurulu (YAK)</i> Çeviri: Dr. Mustafa Özat, Dr. Tugan Tezcaner	
Ekler II	251
Klinik Randomize Kontrollü Çalışmaların (RKÇ) meta-analizlerinin raporlama kalitesinin yükseltilmesi: QUOROM Bildirgesi Çeviri: Dr. Mustafa Özat, Dr. Onur Aydın	
Ekler III	269
CONSORT Bildirgesi: Paralel Grup Randomize Çalışmaların Raporlama Kalitesini İyileştirme Amacıyla Revize Edilmiş Öneriler Çeviri: Dr. Mustafa Özat, Dr. Yusuf Aytaç Tohma	
Ekler IV	285
Yazıların Gönderimi ve Yayınlanması Hakkında Uzlaşma Bildirgesi Çeviri: Dr. Mustafa Özat	

Yazarlar

D. Alderson MD FRCS, Professor of GI Surgery, Bristol Royal Infirmary, Bristol, UK.

A. E. Baue MD, Professor Emeritus of Surgery, Vice President for the Medical Center, Emeritus, Saint Louis University School of Medicine, St. Louis, Missouri, U.S.A.

M. W. Buchler MD, Professor of Surgery, Chairman, Department of General Surgery, University of Heidelberg, Heidelberg, Germany.

W. B. Campbell MS FRCP FRCS, Consultant Surgeon and Honorary Professor, Royal Devon and Exeter Hospital, Exeter, UK.

R. E. Condon MD MSc FACS, Professor and Chairman, Emeritus, Department of Surgery, The Medical College of Wisconsin, Milwaukee, U.S.A.

A. Darzi MD FRCS FRCSI FACS, Professor of Surgery, Academic Surgical Unit, St. Mary's Hospital, London, UK.

D. M. Dent ChM FRCS (Eng) FCS (SA); Professor of Surgery, Head of Department. Department of Surgery, Faculty of Health Sciences, University of Cape Town, Cape Town, South Africa.

J. J. Earnshaw DM FRCS, Consultant Surgeon, Gloucestershire Royal Hospital, Gloucester, UK.

J. R. Farndon BSc MD FRCS, Professor and Head of Division, University of Bristol and Consultant Surgeon, Bristol Royal Infirmary, Bristol, UK.

M. J. G. Farthing MD FRCP, Professor of Medicine, Faculty of Medicine, University of Glasgow, Glasgow, UK.

A. Fingerhut FACS, FRCPS (g) Chief of Service, Digestive Surgery, Centre Hospitalier Intercommunal, Poissy, France and Associate Professor of Surgery, Louisiana State University Medical School, New Orleans, LA, U.S.A.

P. J. Guillou BSc MD FRCS FRCPS (Glas) Hon, FMedSci, Dean of the School of Medicine, University of Leeds and Professor of Surgery, St. James's University Hospital, Leeds, UK.

A. Hirshberg MD, Associate Professor of Surgery, Michael E. DeBakey Department of Surgery, Baylor College of Medicine, Houston, Texas, U.S.A.

C. J. Laitman PhD, Senior Editor and Managing Editor, Annals of Surgery, University of Wisconsin Medical School, Clinical Science Center, Madison, Wisconsin, U.S.A.

K. L. Mattox MD FACS, Professor and Vice Chairman, Michael E. DeBakey Department of Surgery, Baylor College of Medicine, Houston, Texas, U.S.A. and Chief of Staff and Chief of Surgery, Ben Taub General Hospital, Houston, Texas, U.S.A.

J. L. Meakins OC MD FRCS, Archibald Professor of Surgery, McGill University, Montreal, Canada.

J. A. Murie MA BSc MD FRCS, Consultant Vascular Surgeon and Honorary Senior Lecturer, Department of Vascular Surgery, Royal Infirmary of Edinburgh, Edinburgh, UK.

G. D. Murray MA Dip Math Stat PhD CStat FRCP (Edin), Professor of Medical Statistics and Head of Public Health Sciences, Department of Community Health Sciences, University of Edinburgh Medical School, Edinburgh, UK.

W. D. Neary MB ChB MRCS, Vascular Research Fellow, Gloucestershire Royal Hospital, Gloucester, UK.

L. M. Nyhus MD FACS, Warren H. Cole Professor and Head of the Department of Surgery, Emeritus, University of Illinois College of Medicine, Chicago, U.S.A.

P. R. O'Connell MD FRCSI, Consultant Surgeon, Mater Misericordiae Hospital, Dublin, Ireland.

N. O'Higgins MB BCh BAO MCh FRCS (Irl) FRCS (Eng) FRCS (Edin), Senior Professor of Surgery, University College Dublin, St. Vincent's University Hospital, Dublin, Ireland.

C. H. Organ Jr. MD FACS FRCSSA FRACS, Professor and Chairman, Department of Surgery, University of California-San Francisco, Oakland, California, U.S.A.

B. C. Reeves D Phil, Senior Lecturer in Epidemiology, Health Services Research Unit, London School of Hygiene and Tropical Medicine, London, UK.

L. F. Rikkers MD FACS, A. R. Curreri Professor and Chairman, Department of Surgery, University of Wisconsin Medical School, Clinical Science Center, Madison, Wisconsin, U.S.A.

M. Rothmund MD FACS FRCS (Eng), Professor and Chairman, Department of Surgery, Philipps-University, Marburg, Germany.

R. C. G. Russell MS FRCS, Chairman of the BJS Society and Consultant Surgeon, The Middlesex Hospital, London, UK.

R. Saadia MD FRCS (Ed), Charles William Burns Professor of Trauma Surgery, The University of Manitoba, Winnipeg, Manitoba, Canada.

M. G. Sarr MD, Professor of Surgery, Mayo Clinic, Rochester, Minnesota, U.S.A.

M. Schein MD FACS FCS (SA), Professor of Surgery, Cornell University Medical College and Bronx Lebanon Hospital, New York, U.S.A.

U. Schoeffel MD, Associate Professor of Surgery, Department of Surgery, University Hospital Freiburg, Freiburg, Germany.

R. Smith CBE BSc MB ChB FRCP FRCPE FFPHM FGAEK FRCGP FAMS FRCSE, Editor, BMJ and Chief Executive of the BMJ Publishing Group, BMJ editorial, London, UK.

G. M. Stirrat MA MD FRCOG, Emeritus Professor of Obstetrics & Gynaecology, and Senior Research Fellow in Ethics in Medicine, Centre for Ethics in Medicine, University of Bristol, Bristol, UK.

A. L. Warshaw MD, W. Gerald Austen Professor of Surgery, Harvard Medical School, and Surgeon-in-Chief and Chairman, Department of Surgery, Massachusetts General Hospital, Boston, U.S.A.

S. A. Wells Jr. MD, Professor of Surgery, Duke University School of Medicine, DUMC, Durham, NC, U.S.A.

N. S. Williams MS FRCS, Professor of Surgery, Director, Academic Department of Surgery, The Royal London Hospital, London, UK.

A. E. Young MA MChir FRCS, Consultant Surgeon, St. Thomas' Hospital, London, UK.

Çeviriye Katkıda Bulunanlar

Dr. Faruk Abike

İstanbul Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Hüseyin Akıllı

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Murat Alan

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Cerrahisi Kliniği

Dr. Songül Alemdaroğlu

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Özlem Sündüz Altınkaya

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Dağıstan Tolga Arıöz

Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Macit Arvas

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Tevfik Avcı

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı

Dr. Onur Aydın

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı

Dr. Ali Ayhan

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Tugan Beşe

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Hüsnü Çelik

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Gonca Çoban

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Murat Dede

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Fuat Demirkıran

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Polat Dursun

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. İlkkan Dünder

İstanbul Bilim Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı
Florence Nightingale Hastanesi

Dr. Mete Güngör

Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Tayfun Güngör

Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Tevfik Güvenal

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Ali Haberal

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Erkan Kalafat

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Emine Karabük

İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Latife Atasoy Karakaş

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Ateş Karateke

Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Uğur Keskin

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Ganim Khatib

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Mahir Kırnap

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı

Dr. Eda Kocaman

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. M. Faruk Köse

Acıbadem Üniversitesi, Acıbadem Atakent
Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Bölümü

Dr. Ülkü Esra Kuşcu

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Mutlu Meydanlı

Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Jinekolojik Onkoloji Kliniği

Dr. Fırat Ortaç

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. S. Sinan Özalp

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Mustafa Özat

Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı, Serbest Hekim

Dr. Melike Özdamar

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi İntörn Doktor

Dr. Ceren Polat

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi İntörn Doktor

Dr. Murat Potas

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi İntörn Doktor

Dr. Muzaffer Sancı

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Cerrahisi Kliniği

Dr. Mustafa Erkan Sarı

Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Bölümü

Dr. İlker Selçuk

Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Dr. Eda Adeviye Şahin

Dr. Sami Ulus Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Hanifi Şahin

Dr. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Kliniği

Dr. Taylan Şenol

Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Kliniği

Dr. Çağatay Taşkiran

VKV Amerikan Hastanesi ve Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi
Jinekolojik Onkoloji Departmanı

Dr. Tugan Tezcaner

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Genel Cerrahi Anabilim Dalı

Dr. Yusuf Aytaç Tohma

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Mehmet Tunç

Şanlıurfa Birecik Devlet Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Mehmet Ali Vardar

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Dr. Müfit Cemal Yenen

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Özgün Yıldız

Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi Pratisyen Hekim

Dr. Kunter Yüce

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Önsöz

“Yayınla ya da yok ol” felsefesine aşinasınız ve bu ilkeyi takip etmenin uygun olduğu görüşündesiniz fakat nereden başlayacağınızı bilmemektesiniz. Tecrübesi sizden fazla olan büyükleriniz , yazma konusunda size baskı uyguluyor fakat yeterli rehberliği sağlayamıyor. Belki ana diliniz İngilizce değil ve akademik bilim camiasında kabul gören bu dilde çalışma yapma talebi sizi yıldııyor. Bu kitabın, henüz birkaç yıl öncesine kadar sizin şu an bulunduğunuz durumu yaşayan editörleri, tam olarak nasıl hissettiğinizi biliyor. “Tıp doktorları için Makale yazma ve yayınlama kılavuzu” rehberiniz olsun.

Bu kitap size şunları sağlayacaktır:

- Yazmanız ve yayın yapmanız sizin için neden faydalıdır?
- Neyi yazmalı ve yayınlamalısınız?
- Nerede yayınlamalısınız ve dergiler arasındaki farklar nelerdir; yayınınız için doğru adresi nasıl seçmelisiniz?
- Yeni bir fikri nasıl oluşturacaksınız ve yayınlanabilir olup olmadığını nasıl değerlendireceksiniz?
- Makale yazımına nasıl başlanmalı?
- Cerrahi bir teknik nasıl tanımlanmalı?
- Hangi stil kullanılmalı?
- İstatistik temeli
- Nihai ürün ve editörlerin yazarlardan beklentileri
- Yabancı yazar” olarak yolun başında hangi konularda önlem almalısınız?
- Yazının Editör’ün masasına ulaştığında neler olacak ve red ile nasıl mücadele edeceksiniz?
- Cerrahi yayın konusunda politik ve etik konular
- İnternet ve internet üzerinden yayıncılık; bir kitap veya bölüm nasıl yazılır ve düzenlenir?

Bu kitaba katkıda bulunanlar alanında önde gelen yazarlardır ve birçoğu iyi bilinen dergilerin editörlüğünü yapmaktadır.

Bu kitabı okuduktan sonra yazma, yayın ve düzenleme konusunda bilgili ve başarılı olacaksınız. “Tıp doktorları için Makale yazma ve yayınlama kılavuzu” ile hazır hale geleceksiniz.

Çeviri Editörleri Önsözü

Ürettiklerimizi gerek ulusal, gerekse uluslararası platformda paylaşmak gerekir. Bunun en iyi yolu sözlü ve yazılı olarak sunmaktır. Ancak herkesin bildiği gibi “Söz uçar yazı kalır (*Verba volant scripta manent*)” prensibi çerçevesinde makale yazımının her zaman ön planda olduğu gerçektir.

Ülkemizde makale yazma teknikleri ile ilgili detaylı bir kılavuz kitabına ihtiyaç olduğu gözlenmiştir. Bu amaçla yaptığımız ön araştırmada bu kitabın yeni başlayanlar için makale yazma kurallarının detaylı olarak ortaya konduğu bir kitap olduğu kanaatine varılmış, gerekli izinler alınarak Türkçe çevirisine karar verilmiştir.

Bu konuda hassasiyet göstererek, çalışmalarımıza katılan değerli meslektaşlarımıza teşekkür ederiz. Ayrıca, bu kitabı defalarca okuyarak, düzeltmelerini yapan genç meslektaşlarımız, Dr. Eda Kocaman, Dr. Hüseyin Akıllı ve Dr. Eda Adeviye Şahin’e, Güneş Tıp Kitabevleri Müdürü Murat Yılmaz ve çalışanlarına katkılarının dolayı teşekkür ederiz. Kitabın tüm meslektaşlarımıza faydalı olacağı inancımızı saygılarımızla paylaşıyoruz.

Dr. Ali Ayhan
Dr. M. Faruk Köse

Eğitim üzerine yazan George Bernard Shaw'un "yapabilenler ve öğretmeyenler" söylemine karşı çıkan bir üst düzey yönetici "ne yapabilip ne öğretebilenler yazıyor" diye ekledi. Bu karşılıklı söylemler ne kadar gerçeğin bir kırıntısını barındırıyorsa da, tıpta ve özellikle cerrahide uygulanamaz. Tıbbın birbirinden farklı tüm alt uzmanlık alanlarından cerrahlık, bir bilim ve bir zanaat olarak, yapabilenler içindir. Cerrahlar tıp biliminin teknisyenleridir. Çıraklık ve tecrübe ile öğrendikleri gibi, aynı zamanda geçmiş nesiller tarafından bırakılan zengin cerrahi bilgi kütüphanesinin çalışması ile bilgiyi elde etmişlerdir. Kulaktan kulağa bilgiler ve anekdot referanslar, cerrahi bilimin veya cerrahi tekniklerin ilerlemesini sağlamamıştır. Cerrahlar, açıkça anlaşılan ve iyi tanımlanmış bilgilere dayanırlardı, modern çağda da, hakem denetiminde incelenmiş eğitim ve yönetim hakkındaki bilgilere dayandılar. Günümüzdeki zorluk, bu "yapma, öğretme ve yazma" felsefesinin, böylesine hızlı teknolojik değişimlerin yaşandığı, elektronik iletişimin ve multimedya sunumların yapıldığı bir dönemde nasıl sürdürüleceğidir.

İlk Uyarın Vakası Raporu

"Ne yazmalıyım?" sorusu, kariyer gelişiminin asgari düzeyde akademik başarıyla belirlendiği farkedildiğinde (en iyi yayınlanmış çalışma ile ölçülür), çoğunlukla üst düzey bir meslektaşın tipik bir cerrahi stajyerince sorulur. İletecek bir bilgisinin olması ve hem yazma kabiliyeti hem de yayınlanacak uygun mecrası olması zorunlu olan biri için, zorlu bir meydan okuma olabilir. Yazılacak şey, yazım için sunulan fırsata bağlı olarak gerçekleşir. Genellikle, genç bir cerrahın ilk uyarını ilginç bir hasta olup literatür taramasına neden olmakta ve belki de yerel bir toplantı için bir sunum yapma konusu olabilmektedir. Birçok saygın cerrahi otör, hatta gazete editörleri, edebi bir kariyere geçerliliğini eskiden beri koruyan bir vaka raporuyla¹ başlamıştır. Ne yazık ki, gazete içeriğindeki baskı ve gazetenin etki faktörünü artırmaya yönelik editör politikaları, vaka raporlarının yayınlanma olasılıklarını azaltmıştır. Yine de ilginç bir vaka raporunun yazılması iyi bir başlangıçtır. Bilimsel yayıncılığın bir parçası olan unsurlar şun-

TABLO 1 devamı
Cerrahi Yayıncılıkta Pazarlama

Etki faktörü (Impact Factor)	
IIC: alt grup	
<i>Surgical Oncology</i>	0.293
<i>Minimally Invasive Therapy</i>	0.291
<i>Acta Chirurgie Belgica</i> (French)	0.270
<i>Journal de Chirurgie</i> (Paris) (French)	0.213
<i>South African Journal of Surgery</i>	0.159
<i>Contemporary Surgery</i>	--*
<i>Current Surgery</i>	--*
<i>Surgical Rounds</i>	--*
<i>Journal of Surgical Infections</i>	--*
Sınıf III: Yandal Dergiler	
IIIA. En üst grup: lider, yüksek etki ve yandal cerrahisi ve cerrahi ilgili dergiler de dünya genelinde yaygın okuyucu	
<i>Gastroenterology</i>	12.246
<i>Transplantation</i>	4.035
<i>Critical Care Medicine</i>	3.824
<i>Cancer</i>	3.611
<i>Journal of Endovascular Surgery</i>	3.276
<i>Journal of Vascular Surgery</i>	3.114
<i>Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery</i>	3.057
<i>Shock</i>	2.785
<i>Surgical Endoscopy and Ultrasonography</i>	2.056
IIIB. Alt Grup	
<i>Annals of Thoracic Surgery</i>	1.828
<i>Diseases of the Colon and Rectum</i>	1.690
<i>Journal of Trauma</i>	1.498
<i>Obesity Surgery</i>	1.464
<i>Journal of Pediatric Surgery</i>	1.216
<i>Journal of Laparoendoscopic Surgery</i>	0.783
<i>Surgical Laparoscopy and Endoscopy</i>	0.691
<i>Vascular Surgery</i>	0.627**
Sınıf IV: ülkenizde basılan 'yerel dergiler' genel veya uzmanlık dergileri-genellikle anadilinizde	
*Yeni dergiler, Journal Citation raporunda henüz belirtilmemiş. Dergilerin listesi kapsayıcı değildir.Etki faktörünü kullanan dergilerin derecelendirilmesi, metinde açıklandığı gibi yanlış eğilimi gösterir. Listelenen dergilerden herhangi birinin web sitesine erişmek için şu adrese gidin: Land of Mediakl Links by Joe Buenker: http://alexia.lis.uiuc.edu/~buenker/jounla.html	

Verimli yeni fikirler, üreten kişi için; alışılmışın dışında, ilgi çekici ve heyecan verici olsa da; bu fikrin ilgi uyandıran gerçek bir ürüne dönüştürülerek editöre ve derginin okurlarına sunulması, asıl zor kısmı oluşturmaktadır. Pek çok genç hevesli cerrah (anlaşılır olarak), fikir geliştirilmesi, literatür tarama (bir başlık hakkında, her zaman, yazmaya yeni başlayan yazarın hayal gücünün çok ötesinde miktarda yayın mevcuttur), fikrin değerli bir yayına dönüştürülmesi ve nihayetinde uygun sunum/gözden geçirme/kabul süreci konusunda deneyimsizdir. Pek çok genç yazar, cerrahi eğitimin gerektirdiği pratiği, eğitimi ve çalışmayı; araştırma, eş kıdemlilerden ve danışman hocalardan öneri alma gibi içerikleri olan, medikal yazı ve yayının da gerektirdiğinin farkında değildir. Dergi editörleri, iyi çalışmaları yayınlama arzusuyla dolu ve parlak fikirleri aktif olarak destekler konumdayken; yazarlar uygun ve eksiksiz bir makale yazmakla yükümlüdür. Fikirler yayınlanabilir değildir, fakat makaleler öyledir!

Bu giriş, yayın kariyerine (veya herhangi bir fikrin yayınlanması konusu) yeni başlayan biri için iç karartıcı görünebilir. Yazmak eğlencelidir, özellikle de bir fikri besleyip büyütüp bir kağıt üzerinde (veya günümüzde elektronik ortamda), güzelce paketlenmiş, telkin ve tatmin edici formda görme kabiliyetini kazandığınız zaman. Çoğu yazar için, bir makalenin bir dergide veya kitapta yayınlanmış halini görmek çok daha keyif vericidir. Bu bağlamda, geleceğin yazarları desteklenmeli ve medikal yayın konusunda deneyimli birinden öneri aldıktan sonra fikirlerinin peşinden gitme konusundaki şevkleri kırılmamalıdır.

Bu bölüm genç ve görece deneyimsiz yazarların, bir fikrin yayınlanabilir bir makaleye dönüşüm sürecine odaklanmasını sağlayacak bir kılavuz olarak tasarlandı. Bu bölümdeki görüşler, temelde, yayın ve fikir geliştirilmesi konusunda benim şahsi fikirlerimi içermektedir. Bu fikirler, sadece kişisel yazarlık deneyimlerimi değil, aynı zamanda yakın dönemde yardımcı editörlüğünü yaptığım *Surgery* isimli dergideki deneyimlerimi de temel almaktadır.

şına, bir derginin birkaç sayfasında yer tutacak yeterli ilgiyi sağlamayabilir. İki şey her zaman hatırlanmalıdır, birincisi, birçok üniversite ve üniversite harici kuruluşlarda, birçok “üstat” vardır ve tamamı kendi “özel teknikleri”ni kullanmaktadır. İkincisi ise, yeni teknikler nadirdir ve sıklıkla başkalarından öğrenilir (yeni değildir) veya diğer prosedürlerden uyarlanır (her zaman özgün değildir). Diğer merkezleri ziyaret edip diğer üstatların aynı ameliyatı ne şekilde yaptığını görmediğiniz sürece, kendi sınırlı çevrenizdeki “üstad”a sıklıkla yapıldığı gibi tapınmak konusunda dikkatli olunmalıdır; aynı zamanda, benzer veya aynı, özgün, “yeni” teknikleri hiç kimsenin keşfetmemiş olduğunu düşünecek kadar deneyimsiz olmanın yeri yoktur.

Birkaç uyarıdan bahsetmeliyiz. Genellikle, iyi, net, profesyonel (el çizimi olmayan) görseller zorunludur. Basit ama net olun. Bazı durumlarda çok ayrıntılı çizimler gerekmele birlikte, sıklıkla bu tür ayrıntılar, sizi tasvir etmek istediğiniz temel teknikten uzaklaştırabilir. Kullanılan görsellerin sayısını sınırlandırın fakat daha önce hiç görülmemiş teknik yazıyı üç ila beş resim ile savunmak çok zor olacaktır. Son olarak, tek bir hastaya uygulanan yeni bir teknik yeterince dikkat çekmeyecektir ve tekniğin sonuçlarını savunmaya yetecek klinik deneyim mecburidir. Birkaç hastada objektif olarak kanıtlanmış klinik deneyim ve objektif sonuçları kanıtlanmış; güvenli ve etkili; yeni veya özgün bir teknik, dergi tarafından çok daha faydalı bulunacaktır.

Bu konuda birkaç istisna mevcuttur. Uluslar arası çapta tanınmış bir cerrahın, bir cerrahi tekniği genel olarak tanımlaması, teknik aslında özgün olmasa dahi ilgi çekebilir. Benzer olarak, bazı dergilerde, kendi alanlarında üstat olan cerrahların teknikleri ile ilgili, davet üzerine yazılan “Ben nasıl yapıyorum?” bölümleri mevcuttur. Yine de, bunlar istisnai durumlardır.

Meta-Analiz

Meta-analizler, bir soruya cevap vermek için, istatistiksel olarak uygun ve geçerli hasta sayısı veya tedavi epizodlarını elde etmek için daha önce yapılmış birçok çalışmanın cevaplarını birleştirir. Bu tür analizlerde; hastaların uygun sınıflandırılması, sonuçların açıkça tanımlanabilir ve objektif olarak ölçülebilir olması ve yeterli takip süresi gibi tüm kriterleri karşılayan yeterli sayıda yayınlanmış makale olması gerekmektedir. Bu nedenle, bir meta-analizin güvenilir ve kanıtlanmış olabilmesi için, metodolojisi geçerli olmalıdır. Bu çalışmaları gerçekleştirmek daha kritiktir çünkü ilgilenilen her soru meta-analiz için uygun değildir.

Günümüzde, dergiler meta-analizleri yayınlamak konusunda çok dikkatli davranmaktadır. Uygun bir meta-analiz dizayn, verilerin elde edilmesi ve analiz sırasında, deneyimli bir istatistik uzmanının yakın işbirliği ve uyumunu gerektirmektedir. Bu işbirliği, çalışma planlanmadan veya analize başlamadan önce sağlanmalıdır. Çoğu hekim, iyi, geçerli bir meta-analizin gerektirdiği istatistik metodları konusunda yeterli eğitim almamıştır. Ek olarak, özenli, baştan sona ve eksiksiz bir literatür taraması zorunludur. İyi bir meta-analiz ancak üzerine kurulduğu literatür kadar iyi olabilir. Yayında yanlılık kontrol edilmelidir çünkü çoğu dergi, anlamlı bir farklılık bulunmayan veya olumsuz yan etki sonucu olan yeni bir teknik veya tedaviden ziyade pozitif sonucu olan bir çalışmayı yayınlamayı tercih etmektedir.

Editoryal

Editoryaller hemen her zaman derginin editörü (editörleri) veya davet üzerine, alanında tanınmış bir uzman tarafından yazılmaktadır. Editöre mektup ile editoryal karıştırılmamalıdır. Özellikle deneyimsiz, hevesli yazarlar tarafından, talep edilmeden gönderilen editoryaller genellikle hoş karşılanmaz. Bir makaleyi irdelediğiniz alan, derginin sizin görüşlerinizi editoryal olarak basacağı alan

bu spontan olarak üretilmiş saçma sapan bir yazıyı engellediği için kötü bir şey değildir. ‘Yazar tıkanması’ bir fikri ifade etmek için seçilen kelimelerin sayfaya ulaşmadan önce sansürlendiği bir iç eleştiri şeklidir. Bu olay, fikirleri net bir şekilde kavradıkları halde, bu fikirleri yazılı olarak ifade etme kabiliyetini kısıtladığından dolayı ‘mükemmelliyetçi’ler için büyük bir problem oluşturmaktadır. Bu özelliği taslak çıkarma/hazırlama aşamasında devre dışı bırakıp, düzenleme/derlemeleri yaparken tekrar kullanmak size fayda sağlayabilmektedir.

Yazmaya başlarken ilk amacınız yazacağınız makaleye yönelik bir taslak oluşturmaktır. Bu aşamada ‘yazar tıkanması’ adlı olayın yaşanmasına ve yazının engellenmesine gerek yoktur çünkü burada kullanılan kelimeler ve ifadeler yazının son halinde yer almayacaktır. Bir taslak oluşturma birçok farklı şekilde gerçekleştirilebilir, oklar ile bir noktadan bir noktaya yönlendirilme şeklinde bir akış şeması (flow chart) veya merkezi bir tema etrafında dolanma şeklinde olabilir. Sonuç olarak; bu taslak, literatür değerlendirmesinde topladığınız, nihai dökümana dahil etmek zorunda hissettiğiniz noktaların listesinden başka bir şey değildir. Bu aşamada dilin kullanımı için endişe edilmemelidir. Bu taslağı kullanarak makalenin ayrı ayrı bölümleriyle ilgilenmeye başlayabilirsiniz. Makalede giriş, method, sonuç ve tartışma bölümleri ile sırasıyla gitmek yerine, en kolay bulduğunuz bölümden başlayarak ilerlemeniz en iyi yöntem olacaktır. Method ve Sonuç bölümleri genelde diğer bölümlere kıyasla yazması daha kolay bölümlerdir. Bu bölümlerle başlamak ‘yazar tıkanması’ sorununu yenmenize yardımcı olabilir. Tüm bunlar yazarın bir fikir akışı geliştirmesine yardımcı olur ve böylece yazar mantıklı düşünce biçimlerini okuyucuya iletebilir. Artık gerçekten yazacağınız kelimeler üstüne biraz düşünmeniz ve bir yazı stili geliştirmeniz gerekmektedir. Bunlar Bölüm 7’de detaylı bir şekilde tartışılmaktadır ancak birkaç temel nokta burada da vurgulanmalıdır:

- ◆ Cümleleri kısa tutun.
- ◆ Eğer mümkünse kısa kelimeler kullanın ‘yalın’ olun ‘basit’ değil.
- ◆ Doğru sözcüğü doğru kullanın ‘data’, hesaplamalara dayalı kabul edilmiş gerçekleri ifade eden çoğul bir kelime.

Vaka raporları gibi küçük türlerin azaldığına ve neslinin tükenmek üzere olduğu fikrine katılıyorum. Cerrahi büyükbalarımız zamanında, korkunç ya da fevkalade tesadüfi olayların yazıldığı ya da embriyonik cerrahlar tarafından erken dönemde yazı girişimlerinde kullanılan (sıklıkla, derleme yazmak için atılan bir adım gibi) bu formatı, günümüzde pek az dergi kabul etmektedir. Cerrahi gelgitte, talihsiz bir hastanın başına gelen bir olayın ilerleme sağlaması pek olası değildir: “ Marfan sendromlu bir hastada, vertikal nistagmusla prezente olan testiküler torsiyon.”

Derlemeler; belli konu başlıklarında, kapsamlı güncel bilgi sağlamaktadır ve ardışık baskılarda kendini tekrarlayan kitap bölümlerini gölgede bırakmaktadır. The New England Journal of Medicine, the Lancet, the British Journal of Surgery değerli örnekler sağlamaktadır. İyi bir derlemenin temeli; neyin önemli, neyin önemsiz olduğunun ve neyin gerçek, neyin spekülasyon olduğunun konu hakkında otör olan biri tarafından yazılmasıdır. Bir tezin derleme kısmı (burada kan ve ter vardır), bu tarz bir yayında kendine kolaylıkla uygun bir yer bulamaz.

Dr. Wells’in; bilimsel makalenin, medikal bilginin ilerleyişinde belkemiği olduğu savını destekliyorum. Tüm makalenin, kısa ve öz bir biçimde kapsanmasını gerektiren –ki tam olarak berraklaştırmayı test eder- özetin önemini vurgulamaktadır. Özet, yazının kabulü ya da reddinin parolasıdır. Dr. Wells daha sonra Bradford Hill kriterlerinin, her bir parçasını tarif etmektedir: Giriş (Otörü çalışmaya başlamaya iten

Kısaltmalar sıklıkla girişte kullanılır fakat metot bölümünde daha belirgin hale gelir. Kısaltmalar ilk kez tam yazımdan sonra belirtilir, örneğin; enfekte venöz ülser (EVÜ). Gereksiz ve sık kısaltma kullanımından kaçının çünkü yazı okuyucu için dağınık ve rahatsız hale gelir. Enfekte venöz ülser (EVÜ), safra taşı (ST), siroz ve tip 1 diabet mellituslu (TBDM) 25 hasta, direkt intrasplenik iğne enjeksiyonu (DİİE) ile izole 2×10^6 Langerhaus koyun adacıklarını (LİKA) almıştır. Bu kısaltmalar kafa karıştırıcı, hatırlanması zor ve gerekli değildir. Metinsel kısaltmalar kullanılabilir ve bir kere oluşturulduktan sonra kısaltmalar yalnızca “adacık” veya “ülser” için yazılabilir çünkü okurlarınız çalışma konunuzla ilgileniyor ve sizin yine domuz adacıklarını veya duedonal ülseri düşünerek ya da yazarak onları yanlış yönlendirmeyeceğinizi biliyorlar.

Sonuçlar

Bu bölüm eforunuzu 2'ye ya da 3'e katlamaktan kaçınacağınız bölümdür. Metin kısa olabilir çünkü sonuçlar şekil ya da tablo halinde verilebilir. Kitabın bir bölümünün veya yazının bir kısmının önemli kısımlarını en iyi iletecek formata karar verilmelidir. Şekil ve tablo ile sunduğunuz sonuçların önemini vurgulamanıza gerek yoktur. Bu sonuçların tamamını zaten yazının kendinde veriyorsunuz. Editör sonuçları yalnızca tek bir formatta sunmanızı isteyecektir. Sonucunuzun aralığına ve karmaşıklığına en iyi uyan formatı seçmelisiniz. Şekil ve tabloların yapısının başlık gibi açık ve net olduğundan emin olun.

Bu bölümde sonuçların yorumlanması ve tartışılmasından kaçınılmalıdır.

Sonucun daha inandırıcı görünmesini sağlayacak teknikler kullanılmamalıdır. Yüzde 30 kulağa hoş gelebilir fakat 6'da 2 olasılık hiçbir anlama gelmez. Eğer deneysel rakamlar 50'den azsa, yüzdeyi kullanma zahmetinde bulunmayın- sadece net rakamları verin.

Amerikan İngilizcesi	İngiliz İngilizcesi	Türkçe
Operating room	Theatre	Ameliyathane
Anesthesiologist	Anaesthetist	Anestezist
Sulfur	Sulphur	Sülfür
Maneuver	Manoeuvre	Manevra
Practice	Practise	Alıştırma
Esophagus	Oesophagus	Yemek Borusu
Tumor	Tumour	Tümör

Amerikan yazım lehçesinde fiillerin yazılımı “z” harfi ile olur. Örnek: “standardize”

Data çoğuldur. **A number** çoğuldur. **The number** tekildir.

Cinsiyet

Cinsiyete bağlı bir hastalık ya da çalışma hakkında yazı yazılması durumu dışında cinsiyet ayrımı yapmadan yazınız. Eğer yazmanız gerekiyorsa “erkek ve kadın” şeklinde yazın, “bay ve bayan” şeklinde yazmayın.

Mümkünse erkeksi ifadeleri kullanmaktan kaçının. Bu durum kadınsı ifadeler için de geçerlidir. Erkek ve kadın ifadesi çok hantal görünmekte ve kolaylıkla konuşulamamaktadır. Cinsiyet sorunundan kaçmak için “erkek ve kadınlar” ifadesi yerine çoğul anlamda onlar ifadesi veya “cerrahlar” veya “hastalar” gibi topluluk isimleri kullanılmalıdır.

Bazı Pratik Bilgiler

Binayen tarihi bir kelime-bu kelimenin yerine bundan dolayı kelimesi kullanılmalıdır.

“iki durum arasında veya iki durumun” ifadesini kullanmak zorunda mıyım? ikisi de kullanılabilir.

“Toplamda” ifadesi yerine “Tamamen” ya da “Bütünüyle” ifadeleri kullanılabilir.

“Bilim adamı” ifadesi artık kullanılmamaktadır ve yerine üniseks anlamı olan “Bilim insanı” ifadesinin kullanımı kabul edilmiştir.

Giriş/Metot

Çalışmanın amacını net olarak belirtmek esastır ve özellikle, araştırma sorusu kesin olarak ortaya konulmalıdır. Çalışma dizaynı seçimi, araştırma konusu bağlamında seçilmelidir. Çalışma girişimsel ise, dizayn ideal olarak randomize çalışma olmalıdır. Daha zayıf bir dizayn seçildiyse, neden bu dizaynın seçildiği açıkça ifade edilmelidir. Çalışmanın dizaynından bağımsız olarak, çalışma örneklem büyüklüğüne nasıl karar verildiğinin açıklanması, çok önemli bir noktadır. Bu karar, istatistiksel güç analizine dayanıyor olmalıdır ve böylece; araştırmanın, primer araştırma sorusuna net ve güçlü bir yanıt verme potansiyeli olduğunu göstermenin yanında, primer sonuç ölçüsü olarak neyin belirlendiğini ve klinik olarak ilişkili hangi etki boyutunun değerlendirileceğini tartışmasız bir şekilde gösterecektir. Bu durum, nihai analizde ve sonuçların yorumlanmasında; diğer bir deyişle, araştırma sorusunun her zaman; bir girişimin veya bir ilişkinin gücünü ölçmeye çalışacak şekilde tasarlanması gerektiği konusunu önemli kılmaktadır. Örnek olarak, yeni bir antibiyotik profilaksisi protokolünün postoperatif enfeksiyon insidansını azaltıp azaltmadığını araştırmak yerine; azalma boyutunu tahmin etmeye çalışmak gereklidir (Bu, sonuçlar azalma gösteremeyebileceği için; girişimin etkili olduğuna dair bir önyargı değildir.)

Aynı zamanda, çalışmanın felsefi yönü olarak adlandırılabilir olan alanı da açıklama önemli bir noktadır ve bu noktada bir yol ayrımı vardır. İleri de-recede donanımlı bir laboratuvar da bilimsel bir deney yaparak altta yatan mekanizmaları mı araştırıyorsunuz, yoksa bir soruya, klinik tıp dünyasının gerçek fakat karmakarışık kelimelerden oluşan dünyasında bir cevap mı arıyorsunuz? Bunlardan ilki açıklayıcı yaklaşım olup, bir girişimin potansiyel olarak işe yarar olup olmadığını değerlendirmeye yararken; ikincisi, pragmatik yaklaşımdır ve merak ettiğiniz potansiyelin gerçekleştirilebilir olup olmadığını açıklamaya yaramaktadır.¹⁶ Bu ayrım, çalışmanın nasıl dizayn edileceği ve yürütüleceği konusunda çok önemli bir etkiye sahiptir ve aynı zamanda hangi bulguların genellenebileceğine karar vermeyi sağlamaktadır.

dergidedir, ki en azından şimdiye kadar, bu da nadiren zorluğa neden olmuştur. Çalışmanızın (veya bir parçasının) yeniden çoğaltılmasını istemenize herhangi bir yayınevi tarafından sebepsiz yere engel çıkarılmaz. Makelenizi kasıtlı olarak ikinci kez yayınlama dışında, sonraki çalışmalarınızda, istediğinizde yazınızdan ve resimlerinizden alıntı kullanmakta serbest olacaksınız. Alıntının kaynağını-
nın bildirimini yapmanız gerekir.

Bununla birlikte bazı editörler kasıtlı olarak çift basıma izin verebilirler ve bu ikinci bir dilde (genellikle yazarın ana dilinde) yazının tekrar basımı şeklinde olur. Bu genellikle ilk olarak ana akım bir dergide İngilizce bir yayından sonra küçük bir ulusal dergide yayınlamak şeklinde olmaktadır. Editörlerin bir görevi de, bilginin yaygınlaştırılmasıdır, sonuçta her okuyucu İngilizce anlayamayabilir. Diğer yandan, bu durum aşırıya kaçarsa, her yayının birçok dilde çeşitli dergilerde gereksiz olarak yayımlanması da hiç kimsenin ilgisini çekmez. Bir makalenin birden fazla dilde yayımlanması hassasiyetle değerlendirilmeli ve her durum kendine ait özelliklerle ele alınmalıdır. Bilginin geniş bir şekilde yaygınlaştırılmasının tartışılmaz olduğu durumlarda nadiren izin verilmelidir. İkinci yayıncı telif hakkını elinde bulunduran yayıncıdan onay istenmesi gerekir, sonraki yayının, yeniden üretilen bir yayın olduğu vurgulanmalı ve orijinal kaynak açıkça belirtilmelidir. Bu konuyla ilgili bilgiler Vancouver Kılavuzu'nda bulunabilir.

Editöre Mektuplar

Birçok dergide mektupların yayımlandığı sayfalar vardır ve BJS de bunlardan biridir. Mektupların çoğu, dergide son zamanlarda yayımlanmış çalışmalarla ilgilidir ve bir editör bir çalışma hakkında mektup aldığı anda genellikle bunu yazışmadan sorumlu yazara gönderir. Yazarlar okuyucular tarafından sorulan soruları yanıtlamalı ve eleştirileri gidermelidir. İyi işleyen bir haberleşme bölü-

gerekir. Genellikle, dergi hekemlerinin belirttiği noktalar makalenin kalitesini arttırmakta oldukça değerlidir. BJS editörlerinin genellikle düzeltme aşamasında çok zaman harcaması şaşırtıcı bir durumdur. Yazınızın güncelliği kaybolmadan yeniden düzenlenerek süreci hızlandırmak arzu edilen bir durumdur. Aynı zamanda aydınlatılmış kişisel çıkar da yazınızın değerlendirmesini hızlandırır, çünkü yazınızı, baskıda ya da hazırlık aşamasında diye iddia edemezsiniz, ki bunun özgeçmişinizde ya da biyografinizde kullanmak inandırıcı olmaz.

Sayfa Kontrolleri (Page Proof)

Yayın kabul edildikten sonra yayımlanmadan önce yayının sayfaların kontrolünün yapıldığı page proof alacaksınız. Bu, yazınızın ve resimlerinizin düzenini gösterir, ve tekrar dikkatli bir şekilde kontrol edilmesi için yazarlara gönderilir, bu aşamada da gecikmeden kaçınılmalıdır. Editörlerin ve yazının bu kontrolünü sağlayacak kişiler, bu evredeki çalışmayı dikkatli inceleyecek olsa da, yazarlardan gelen veriler esastır. Yazınızda (siz ya da editör tarafından) herhangi bir değişiklik olmadığını, yanlışlık yapılmadığını ve söylemek istediğinizi net bir şekilde ortaya koyduğunuzu ve kontrol etmeniz gerekir. Nadir olarak, hatalar oluşur, bu hatalar derginin bir sonraki sayısında erratum (dergi hatası) veya düzeltme (corrigendum; yazar hatası) şeklinde her zaman düzeltilebilirken, bu çok istenen bir durum değildir.

İlerde yazınıza ulaşan kişiler derginin ayrı bir sayısında belirtilen bu düzeltmelerden (erratum veya corrigendum) haberdar olmayabilir. Makale aşamasında yeterli özen gösterilmişse, son kontrol evresinde değişikliklerin sayısına ve hacminin az olması gerekir.

Copyright (Telif Hakkı)

Tıbbi yayıncılıkta bir dergi (ya da kitap) telif hakkının yayıncıya verilmesi yaygın bir uygulamadır. Bazı durumlarda yazar, telif hakkını elinde tutmak isteyebilir, eğer bu talep makul ise ve editörler metni yayımlamakta istekli ise telif hakkı yazarda olabilir. Bu, özellikle yazar, telif hakkını bulunduran bir organizasyonda görevli ise olağan bir durumdur. Ancak, genellikle telif hakları

Uyum Karşısında Bireycilik

Cerrahi kitapların en büyük sorunlarından biri, bölümler arasında uyum eksikliğidir. Bölümlerdeki tekrar eden bilgiler, farklı ifade, stil ve hedefler çeşitli derecelerde bulunabilir. Bu nedenle, Abe Fingerhut'un editörler tarafından sıkı taslaklar için önceden belirtmiş olduklarına katılıyorum. Maalesef böyle planlama talimatları genellikle sağlanmamakta ve bu tür kitapların uyumlaştırılması neredeyse imkansız bir hal almaktadır.

Harika Bir Macera Olarak Zaman Çizelgesi

3 aylık bir sürenin, yönetim programında tolere edilebilecek maksimum süre olduğunu düşünüyorum ve son başvuru tarihleri editörler ve yazarlar için gereklidir.

Daveti Reddetmek

Kitaplar sıklıkla uzman arkadaşlar tarafından üretilir ancak bölüm kabul kararı yalnızca yazarın yeterliliğine ve uygunluğuna (zaman) bağlı olmalıdır. Bu tür kurallar ihlal edilmemeli ve reddetmek bir iş kararı olarak görülmeli ve kabul edilmelidir.

Sonuç

Bir kitap bölümü yazmak, zor ve onurlu bir iştir ve bu bölümde özetlenmiş olan rehberliğe uyum sağlanmalıdır. Ancak her zaman değil, yakın bir zamanda daha mükemmel bir kitap bölümü yazım rehberliği üretilecektir.

tıklarını’ hissettirirler. Yıllar boyunca saatlerinizi harcayarak, kitabınız ‘en iyi satanlar’ arasında olmadığı müddetçe tek bir kuruş bile görmeden geçirirsiniz. Basitçe; eğlence ve ünlü olabilmek için yaparsınız. Yapacağınız idari masraflar için mütevazı bir avans isteyebilirsiniz.

Editörler ve Katkı Sağlayanlar

İlk adımdan itibaren editör, yayıncılarla katkı sağlayan yazarlar arasında kalır. Katkısı bulunan yazarlara iyi davranın. Onları davet ederek onlara iyilik yaptığınızı düşünebilirsiniz fakat unutmayın ki hiçbir para almadan ve özgeçmişlerine pek bir şey yazılmaması karşılığında sizin ego serüveninize destek olarak aslında onlar sizin için iyilik yapmaktadırlar. Hatırlayın ki bir katkı sağlayanın özgeçmişinde bir bölüm yazması orijinal bir makale yazmış olmasından daha az değerlidir.

Kitabınıza katkıda bulunanların temin edilmesi süreci şimdiye kadar zayıf bir şekilde tanımlanmış bir bilim içerir. Çok yazarlı kitabınız katkı sağlayacak ideal yazar, kendi alanında ve yazar olarak ünlü bir devdir. Fakat tipik olarak ünlü devler fazlasıyla kendilerini çalışmaya adanmış kişilerdir ki – bu gerçek potansiyel sonuçlar doğurabilir.

- Reddedilme durumu. Dev sizin teklifinizi reddedebilir. Bir kitap düzenlenirken (Düzenleme işlemi için 60 yazara ihtiyaç duyulur), beş tane yayınevinin teklifiniz reddedilir. İlk olarak duygularınız incinebilir – ‘benim kitabım nasıl önemli olmaz?’ diye düşünürsünüz. Daha sonradan farkına varırsınız ki bu kibar reddedilme sizi bir yığın sıkıntıdan kurtarır ve size zaman kazandırır.
- ‘Dev’ sizin teklifinizi kabul eder ve hemen yazı yazma işini daha genç olan meslektaşına devreder. Bu durum ‘dev’ yazının son halini kontrolüne aldığı sürece normaldir. Zaman zaman ‘dev’ hiçbir şeye karışmaz ve yazının en son hali tamamen genç meslektaşın elinden, profesyonellikten uzak bir yazı olarak ortaya çıkar.

konu ile ilgili daha önceden çalışmış olduğunuzdan dolayı eleştiri yapmak için seçilmiş olup, bu noktada başka bir 'gösterime' gerek yoktur.

Burada sizin işiniz; birkaç güçlü noktayı detaylandırmak, güvenilirliklerini belirtmek, sonuçlar elde edilirken kullanılan metotlarla uygunluğunu ölçmek ve literatürle hem fikir olup olmadığını ifade etmektir. Eğer, bu hususların herhangi biri veya hepsini onaylıyorsanız kısaca ifade edin, ancak eğer onaylamıyorsanız bunun neden olduğunu ayrıntılarıyla anlatın.

Şunu unutmayın ki, eleştirinin kalitesi yorumların konuyla bütünlüğü ile ilişkili olup uzunluğu ile ters orantılıdır.

Rolünüzü kaybetmemeniz ve konuşmacı ya da yazar yerine geçmemeniz gerekir. Eleştirinin editoryalden farkı orijinal yazıya tamamlayıcı bir yapısı olmasıdır. Editöre mektuptan farkı ise mektubu yazan yazar neredeyse her zaman eleştiri niteliğinde bir şey söyler. Davetli eleştirinin sözel versiyonunda; konuşmacının fonksiyonu, toplantıda tartışmanın başlamasını teşvik etmek ve konuşmanın niteliğini vurgulamaktır. Her iki eleştiri tipinde de amaç, güçlü yanların üzerinde durmak (orijinal rapordan veya eleştiriden köken alsa da) ve bunu orijinal yazarlar tarafından verilen mesajla aynı perspektifte ortaya koymaktır.

Üç ya da dörtten fazla ilişik referans olmamalıdır. Daha önceden orijinal yazıda kullanılmış olan referansların aynısını kullanmamaya çalışın.

Sözel olarak verilen sunum daha önce aldığınız yazıdan biraz farklı olabilir çünkü yazarların yazısı için verilen son tarih ve sunumun güncel tarihi arasında bir zaman farkı olabilir. Yayınlanacak yazı, sunumdan sonra yazılmış ve/veya düzeltilmiş olabilir. Bu nedenle, son yorumlarınızı göndermeden önce yazının son halini sorun ve her şeyin karşılıklı geldiğinden emin olun ki yazıda yapılmış olan olası değişiklikler sizin eleştirinizin (yorumunuzun) anlamını değiştirmesin.

Özet

Bu kısım yazının totalde uygun bir özeti mi? Evet ☐ Hayır ☐

Giriş

Makalenin amaç ve hedefleri açıkça ifade ediliyor mu? Evet ☐ Hayır ☐

Materyal-Metot

Açıkça ifade edilmiş mi? Evet ☐ Hayır ☐

Metot kolayca anlaşılıyor mu? Evet ☐ Hayır ☐

Sonuçlar

Sayılar uygun bir şekilde ifade edilmiş mi? Evet ☐ Hayır ☐

İstatistiki metot uygun mu? Evet ☐ Hayır ☐

Ek istatistik gerekli mi? Evet ☐ Hayır ☐

Tartışma ve Sonuçlar

Sonuçlar açıkça anlatılmış mı? Evet ☐ Hayır ☐

Sonuçlar doğrulanmış mı? Evet ☐ Hayır ☐

Belirtilmesi gereken etik konular var mı? Evet ☐ Hayır ☐

Sonuçlar güncel ve geçmiş bilgiler ile uygun bir şekilde tartışılmış mı? Evet ☐ Hayır ☐

Öneri

Lütfen makaleye toplamda bir değerlendirme notu verin:

- ☐ A - mükemmel, yayınlanmalı
- ☐ B - iyi fakat minor düzeltme gerekli
- ☐ C - düzeltilebilir hatalar, yayınlanma olasılığı var
- ☐ D - major hatalar? red
- ☐ E - çok zayıf, direkt red

Editöre ek yorumlar

Lütfen burayı editöre yazmak istediğiniz ek gizli bilgiler için kullanınız.

aynı zamanda yazarlık ile maddi imkânı ödüllendiren cazibeye karşı koymalıdır. Ticari olarak desteklenen bir çalışmanın sonuçları bir hakemli dergi için incelenmek üzere sunulduğunda, bu şekilde tanımlanmalıdır. Yayın dengesinin diğer tarafında; dergi editörü ve okuyucuların, işin geçerliliğine karar verirken bunu dikkate alabilmesi için, herhangi bir araştırmanın sponsorluğunun, ilk basılı sayfada net bir şekilde belirtildiğine büyük özen göstermelidir. Uygunluk konusunda herhangi bir şüphe varsa editör aynı zamanda yazarlıkları sorgulama yükümlülüğüne de sahiptir.

Editör

Editörler ve hakemlerin, bilimin ‘kapı bekçileri’ oldukları söylenebilir.⁶ Ayrıca cehalet, dikkatsizlik ve hatta kasıtlı engelleme; kavramsal yakın akrabalık ve yeni araştırmalara önceden erişime sahip olma yoluyla haksız bir araştırma avantajı elde etmek yüzünden de çeşitli şekillerde suçlanmışlardır. Gerçek daha yücedir ve kutsanma ve lanetlenme arasında bir yerde olmaktır. Editörler medikal gündemi belirlemeye yardımcı olur; bu işin özüdür.

Editörler bir makaleyi kimin gözden geçireceğini seçerler ve Arthur Beue’nin belirttiği gibi⁷, “Taslağın kaderi, gözden geçirenlerin seçilmesi ile belirlenebilir”. İnsaflı bir editör potansiyel yorumcuların eksikliklerinin ve kuvvetli taraflarının farkında olacak ve bir denge kurmaya çalışacaktır. Bir taslağı kabul etme ya da reddetme kararı çoğu kez açık olmakla birlikte, birçok sınırlayıcı olay vardır ve editörün yayınlanacak ve yayınlanmayacak konular üzerinde nihai hakimiyeti vardır.

Reddettiğimiz bir taslağın yazarı yeniden gözden geçirmeyi istediğinde (bazen de talep ettiğinde), adil olmaya yönelik en iyi girişimlerimize rağmen, kendimize karşı çok dürüst olmamız ve meşru bir yakınma olup olmadığına karar vermemiz ve buna göre ilerlememiz gerekir. Çoğu kez değil, fakat en azından birkaç kez, reddetme-yeniden değerlendirme-kabul dizisinden gerçekten mükemmel taslaklar ortaya çıkmıştır.

TABLO 1

Yazarlık

Yazarlık kredisi sadece şunlara katkılarda bulunma durumu üzerine temellenmelidir:

- ◇ (a) Verilerin yorumlanması ve analizi veya kavranması ve dizaynına ve
 - ◇ (b) Makalenin tasarımına veya önemli entelektüel içeriğin revizyonu ve
 - ◇ c) Basılacak son versiyonun onayı
- (a), (b) ve (c) durumlarının hepsinin karşılanması gerekir.
- ◇ Sadece fon edinimine veya veri toplanmasına katılım yazarlık olarak değerlendirilmemelidir.
 - ◇ Araştırma grubunun genel denetimi yazarlık için yeterli değildir.

dan, yazarlıktaki değişikliklerden, ve düzeltmeleri sırasında yazarların sırasına kadar değişik şekiller göstermektedir.

Yine de bazı yazarlar hala iki dergiye birden başvururken (çift başvuru) diğer yazarlar yayınlanabilir en küçük parçayı bulmak için uğraşıyor. Editörler çoğu zaman tek, kapsamlı ve akıcı bir yazıyı; parçalanmış küçük katkılar yapan ve değişik dergilerde yayınlanmış yazılara tercih eder.

TABLO 2

Araştırma ve yayın yanlış davranışının önlenmesi

Eğitim	
	Araştırma eğitimi Araştırma etiği Yayın etiği
Araştırma	
Belirlenen protokol	
Yardımcıları ve işbirlikçileri belirle	Rolleri belirle Protokolde hemfikir ol Sonuçların sunumunda hemfikir ol
Etik onay	
Proje onayı ve kişisel onay	
Genel denetim	Garantör İletişim İyi klinik uygulamaları sağla Kayıt tutma
Yayın	
Çıkar çatışmasının açıklanması	
Daha önceki yayınların belirtilmesi	
Tüm yazarlar tarafından onaylanması	
Tek bir dergiye tek seferde gönderilmesi	
Araştırma verilerinin sonuçlarının verilmesi	

pahasına cerrahi hüner gösterisi yapmanın cazibesine direnin (örneğin, sebase kistin laparoskopik rezeksiyonu). Sholem Asch'in dediği gibi, "Söyleyecek bir şeyiniz olduğunda yazmak daha kolay gelir."

Sadece cerrahideki devlerin ve alanlarında "bilinen otoritelerin" fikirlerini ifade etme hakkı yoktur. Eğer söyleyecek değerli bir şeyiniz varsa bunu açıkça söyleyin. Editoryal veya öncülük eden bir makale olarak kabul edilmeyebilir, ancak "editöre mektup" olarak orta seviyede bir şansı vardır. Gerçekten iyi düzenlenmiş bir iletişim bölümü herhangi bir derginin en çok okunan bölümlerinden birisidir.

Başlangıç Hakkındaki Hususlar ⁵

Başlamadan önce söylemek istediğiniz hakkında genel bir fikre sahip olun. Bir taslak hazırlamak faydalı olabilir. Taslağı bir süreliğine ateşe koyun ancak fazla pişirmeyin, çünkü benzer bir plan ve fikri olan başkaları da olabilir. Bu aşamada çalışmanın sonuçlarının hazır olması gerekir. Tüm sayıları ve rakamları tekrar tekrar kontrol edin, can sıkıcı tutarsızlık ve hatalardan kaçınin.

İlgili literatürü herhangi bir şekilde tarla gibi sürün. Kullanmak istediğiniz noktaları renkli çizin veya altını çizin, daha sonra tablolar veya öbekler şeklinde organize edin. Büyük bir masa veya zemin faydalıdır. Kaynaklarınızda kullanmak istediğiniz yayınların tam metinlerini elde edin. Sadece Medline özetlerden alıntı yapmak daha kolaydır ancak hem kendinizi hem de okuyucuyu aldattığınız anlamına gelir. Arthur Baue'ya göre, "İkincil kaynaklardan alıntı yapılması efsanelerin, yanlış alıntılama ve hatalı alıntılarının devam etmesine neden olur. Yanlış şekilde alıntılanmış bir referansı aramak sinir bozucudur. Ancak ilk kaynağın izini sürüp okumak zevklidir."

Boş bir sayfanın veya ekranın önünde oturmak yerine yürüyüşe gidin, düşünün ve kendinizle konuşun. Daha sonra tekrar deneyin. Yazmak hepimiz için zordur. Molière bile şunu demiştir: "Her zaman ilk satırı kolay yaparım ancak diğerlerini yaparken zorlanırım."

Suistimal ile mücadele

1 *Prensipler*

1. Suistimali doğrulayan genel bir prensip; doğru olmayanı, diğerlerinin doğruymuş gibi düşünmelerini sağlama niyetidir.
2. Bu yüzden suistimalin incelenmesi sadece belirli bir eylem veya ihmale odaklı olmamalı, ayrıca araştırmacı, yazar, editör, hakem veya yayıncının niyetine de odaklanmalıdır.
3. Aldatma kasıtlı, olası sonuçların dikkatsizce umursanmaması veya ihmalden kaynaklanabilir. Bu yüzden “en iyi uygulama” bütünüyle açıklama yaparak tamamen dürüst olmayı gerektirir.
4. Uygulama kuralları farkındalığı artırabilir ancak hiçbir zaman zahmetli olamaz.

2 *Suistimali Araştırma*

1. Editörler suistimal şüphesi uyandıran makaleleri basitçe reddetmemelidir. Etik açıdan durumu takip etmek zorundadırlar. Ancak, olası suistimal durumlarını nasıl araştıracaklarını ve yanıt vereceklerini bilmek zordur.
2. YAK he zaman uyarıda bulunmak istemektedir, ancak yasal nedenlerden ötürü sadece anonim durumlar üzerinde uyarı yapabilir.
3. Hangi adımın atılacağı kararını vermek editöre aittir.

3 *Ciddi Suistimal*

1. Editörlerin tüm suistimal iddialarını ve şüpheleri ciddiye almaları gerekir, ancak genellikle hem yasal meşruiyetlerinin hem de ciddi durumlarda araştırma yürütme vasıtalarının olmadığını bilmeleri gerekir.
2. Editörün, suçlanan yazarın (yazarların) iş verenlerini ne zaman uyaracağı konusunda karar vermesi gerekir.
3. Bazı kanıtlar gerekir, ancak iş verenlerin iddiaları araştırmak için kendi süreçleri varsa – ki gittikçe bunu yapmaları gerekmektedir – bu durumda

“Yayınla ya da yok ol” felsefesine aşinasınız ve bu ilkeyi takip etmenin uygun olduğu görüşünderiniz fakat nereden başlayacağınızı bilmemektesiniz. Tecrübesi sizden fazla olan büyükleriniz, yazma konusunda size baskı uyguluyor fakat yeterli rehberliği sağlayamıyor. Belki ana diliniz İngilizce değil ve akademik bilim camiasında kabul gören bu dilde çalışma yapma talebi sizi yıldırıyor. Bu kitabın, henüz birkaç yıl öncesine kadar sizin şu anki durumunuzu yaşayan editörleri, tam olarak nasıl hissettiğinizi biliyor. “Tıp doktorları için Makale yazma ve yayınlama kılavuzu” rehberiniz olsun.

Bu kitaba katkı sağlayanlar, alanında önde gelen cerrahlardan oluşmaktadır ve çoğu da saygın cerrahi dergilerin editörüdür.

Bu kitabı okuduktan sonra makale yazma, yayınlama ve düzenleme konusunda daha bilgili ve başarılı olacaksınız. Aynı zamanda, sizler için “Yayınla ve var olmaya devam et” sözü geçerli olacak.

ARADIĞINIZ TÜM TIP KİTAPLARI BU ADRESTE

www.guneskitabevi.com

GENEL DAĞITIM

GÜNEŞ TIP KİTABEVLERİ

ANKARA

M. Rauf İnönü Sokak No: 3

06410 Sıhhiye / Ankara

Tel: (0312) 431 14 85 • 435 11 91-92

Faks: (0312) 435 84 23

İSTANBUL

Gazeteciler Sitesi Sağlam Fikir Sokak

No: 7 / 2 Esentepe / İstanbul

Tel: (0212) 356 87 43

Faks: (0212) 356 87 44

KADIKÖY

Rasimpaşa Mah. İskele Sokak

No: 4 / A Kadıköy / İstanbul

Tel&Faks: (0216) 546 03 47

Türkiye'nin her yerinden...

0505 734 13 13

